

վարդեր, որոնց շուքին տակ տասնևչորս անձեր կըր-
նային նստիլ. նոյնպէս տեսած է աւելի խոշոր վար-
դեր Հալէպի այն պարտէզին մէջ ուր Սուլթան Մու-
րատ ապարանք մը շինած էր Պաղտատը գրաւելու
գացած ժամանակ: Նաև տարբեր զրոյցի մը համա-
ձայն, Ս. Կոյսը կը նմանի վարդենի տնկող արևելք-
ցիներուն որ աւելի առատ եւ աւելի կարմիր վարդ
ունենալու համար վարդենիի արմատին վրայ արիւն
կը թափեն(*) և ուրիշներ այս արիւնը թափելու հա-
մար կը սպասեն լուսնի լրման, որպէսզի վարդին ծա-
ղիկը ըլլայ աւելի մեծ և լեցուն և այս վերջին պա-
րագան կը համաձայնի Երիքով անուան որ կը նշա-
նակէ լուսին (Մար. Ա. հատ. էջ 453-454):

Իր ցողունէն փրցուած և չորցած Երիքովի վարդը
ջուրին մէջ դնելով և խոնաւութեան ազդեցութեան
տակ կրկին կրնայ բացուիլ: Ստուգիւ հիները գիտցած

(*) Վարդենիի թուփին ցակ արիւն թափելու սովորութիւնը հա-
ւանաբար հեթանոսական հեռաւոր աւանդութեան մը պարագան ցոյց
կուտայ: Ի հնումն յայտնի էր Ադոնիսի պաշտամունքը Սիրիոյ մէջ եւ
այլուր. սարին անգամ մը կանայք հաւաքուելով՝ մեռնող Ադոնիսի
պակերը կը զգեստաւորէին եւ օրերով ողբաձայն կուլային եւ յետոյ
կը նետէին զայն ծովը կամ գետը եւ հետեւեալ օրեր կը կատարէին
անոր յարութիւնը ցնձագին տօներով: Ինչպէս բոսոր պուսը (anémone)
ցոյցաւ կարմիր վարդը Ադոնիսի ծաղիկն է: Ափրոդիսէի համար
կ'ըսուի թէ իր վիրաւոր սիրահարին (Ադոնիս) հասնելու նպատակաւ
կը բալէ ներմակ վարդի թուփի մը վրայէն, որուն փուկերը անոր
փափուկ մարմինը կը վիրաւորեն եւ իր նուիրական արիւնը կը թափի
ներմակ վարդին վրայ, որ մտապէս կարմիրի կը փոխուի (G. B. F.
էջ 336):

Ափրոդիսէի եւ վարդի մասին Գրիգոր վրդ. Տաթևացիին ալ ունի
հետեւեալ խօսքը. «Զի հեթանոս գայս տօնէին (վարդավառ) յանուն
Ափրոդիսեայ կոոնց եւ զվարդն նմա մատուցանէին եւ յանուն նորա
ծաղկոք տօնէին» (Sup. Ա. էջ 428):